

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Eugenio & eius filia Maria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

ruſcat. Cuius feſtiuitas ſeptimo Idus Februarij celebratur. Locus etiam, in quo requieſcit, his verſibus adornatur:

Hic rex Richardus requieſcit ſceptifer almus.
Rex fuit Anglorum, regnum tenet iſte Polorum.
Regnum dimiſit, pro Chriſto cuncta reliquit.
Ergo Richardum nobis dedit Anglia ſanctum,
Hic genitor ſanctæ Vualburgæ virginis almæ,
Et Vuillebaldi ſancti ſimul & Vuinibaldi.
Suffragium quorum det nobis regna Polorum. Amen.

VITA B. EVGENII ET MARIAE EIUS FILIAE,
AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

8. FEBRUAR.

Iohan. 10.

Nillo tempore erat vir quidam in Bithynia, nomine Eugenius. Is habebat vxorem valde honeſtam & Deum timentem, quæ peperit filiam vnicam, & vocauit nomen eius Mariam. Mortua autem eius vxore, educavit filiam ſuam Eugenius in bona & honeſta vita. Cùm verò creuiſſet adoleſcentula, dixit ei pater eius: Filia chariſſima, ecce omnes meas facultates trado in manus tuas. Ego enim vado, vt ſaluam faciam animam meam. Cùm hæc autem à patre ſuo audiſſet adoleſcentula, dicit ei: Pater, tu vis teipſum ſeruare, & me perdere. Neſcis Dominum dicere in Euangelijſ: Paſtor bonus animam ſuam ponit pro ouibus? Ruruſ verò alibi dicit: Qui ſaluam facit animam, eſt tanquàm qui creat. Hæc cùm audiſſet pater eius Eugenius, eius verbis valde fuit lætatus, flebat enim & eiulabat, cùm hæc diceret: & dicit ei pater eius: Filia chariſſima, quid poſſum tibi facere? Tu quidem eſ foemina: ego autem volo ingredi monaſterium: & quomodo potes mecum verſari? Diabolus enim propter vos bellum gerit aduerſus Dei ſeruos. Hæc cùm audiſſet eius filia, dixit patri ſuo: Domine mi pater: Non ſic ingrediar, quomodo tu dicis: ſed tondebo eomam capitis, & induta veſte virili, ingrediar tecum monaſterium, nemine ſciente, me eſſe foeminam.

Mariam
tondet pa-
ter eius, vo-
catq; Mari-
num, & du-
cit in viro-
rum mona-
ſterium.

Beatus autem Eugenius, auditis ijs, quæ dicebat filia, valde lætatus, cùm omnia bona ſua diſtribuiſſet pauperibus & mendicis, orphanisq; & viduis: & totondiſſet ſuam filiam, virili amiſtu eam induit, & nominauit nomen eius Marinum, hæc ei dans mandata: Vide filia, quomodo te ſis conſeruatura. Futura enim eſ in medio ignis. non ingreditur enim foemina in monaſterium. Te ergo conſerua Chriſto immaculatam, vt cùm impleuerimus id quod ſumus polliciti, habeamur digni regno cælorum. Hæc cùm dixiſſet Eugenius, & precatus eſſet, aſſumens filiam ſuam Mariam in habitu adoleſcentis, ingreſſus eſt coenobium. Eis autem ingreſſis in monaſterium, in dies proficiebat puella in omni virtute, obedientiaq; & humilitate & in maiori exercitatione. Cùm verò aliquot annos peregiſſet beata in monaſterio, exiſtimabant monachi eum eſſe Eunuchum, propterea quòd eſſet imberbis & voce gracili. Alij autem exiſtimabant, præ nimia exercitatione, & quòd ſolum ſecundo quoque die comederet, eum eſſe voce adeò tenui. Aliquo verò poſt tempore contigit eius patrem decedere: incrementum autem accepit eius exercitatio, obedientia & humilitas: adeò vt ipſa quoque donum Dei acceperit contra dæmones. Vnumquenq; enim eorum, qui laborabant & vexabantur, manus eis imponens & orans, curabat protinuſ. Habebat autem illud coenobium quadraginta viros, omni virtute & ſapientia exornatos. Singulis verò menſibus mittebantur quatuor monachi ad reſponſa monaſterij, propterea quòd ipſi haberent in alijs quoq; locis diuerſas poſſeſſiones. Erat autem in media via diuerſorium, & qui ibant & veniebant, propter itineris longitudinem illic requieſcebant. Inter ceteros autem magnam eorum curam gerebat is, qui præerat diuerſorio, eos ſeorsum accipiens. Inuidus verò & malignus diabolus, qui rebus bonis ſemper inuidet, mala autem ad ſe attrahit, agrè ferens huius beatæ in Deum amorem, pulcherrimamq; & honeſtiſſimam viuendi rationem, ſtudit aliquantulam ei labem inurere & eam affligere.

Maria curat dæmoniacos.

Quodam

Quodam itaq; die, Præfectus monasterij, accersito Marino, dicit ei: Frater Marine, scio tuam vitæ agendæ rationem esse perfectam in omnibus, & præcipuè in obedientia. Velis ergò tu quoq; egredi, vt ministres monasterio. Fratres enim ægrè ferunt, te ad id non egredi. Hoc autem faciens, ô fili, maiorem accipies mercedem à benigno & clementi Deo. Etenim Dominus quoquè noster Deus non dedignatus est ministrare suis discipulis. Hæc cum audiisset Marinus, se proiecit ad pedes Præfecti, dicens: Benè precare mihi venerande pater, & ego ibo quocunquè volueris. Egresso autem Marino & alijs tribus monachis vt ministrarent, diuerterunt, vt consueuerant, ad illud diuersorium. Qui autem præerat diuersorio, habebat filiam vnicam. Miles verò quidam ingressus diuersorium, ei attulit vitium: ea verò concepit. Præcepit autem ille miles, dicens: Si hæc res fuerit cognita, & te examinauerint tui parentes, vndè hoc factum sit, dic eis: Formosus ille iunior monachus mecū dormijt, & ex eo concepi. Postquã ergò egressi fuissent monachi simul cum Marino, rescivit pater puellæ filiam suam vtero concepisse. Qui rogauit eam, dicens: Vndenàm hoc tibi factum est? Puella autem respondit, dicens: Iunior ille cœnobij formosus monachus, qui dicitur Marinus, mecū dormijt, & me prægnantem reddidit.

Luc. 22.

Puella vitata infamat Mariam.

Cum hæc autem audiisset Præfectus diuersorij, cursu & cum magna ira venit in monasterium, cum accusans, & dicens: Vbi est ille planus, ille falsus Christianus, quem dicitis esse monachum? Ei verò factus est obuiam apocrisiarius monasterij, & dicit ei: Benè venisti frater. Cur es adeò tristis, & cur tam temerè loqueris? cessa parumpèr, rogo te. Respondens autem præfectus diuersorij, dicit ei: Pereat hora, qua vnquam cognoui monachum. Hei mihi, quid mihi accidit? Quid faciam autem, nescio. Cum verò hæc rescuisset Præfectus, cum accersijt, & dicit: Quid tibi vis frater? Quid es tristis? Præfecto autè monasterij dixit is, qui præerat diuersorio: Quid mihi volo? Deceterò nullum amplius videam aut conueniam monachum. Postquã autem à Præfecto rursus fuit rogatus is, qui præerat diuersorio, Propter quam causam hæc dicis? respondit & dixit: Filiam habebam vnicam, in quam spem meam collocabam, quòd ea esset requies meæ senectutis. Ecce verò quid fecit Marinus: eam prægnantem reddidit, quem dicitis esse Christianum & pium. Hæc cum audiisset Præfectus, stupefactus dicit ei: Quid possum tibi facere, cum ipse non sit hîc? Sed quando venerit ex ministerio, nihil est aliud quod agam, nisi vt expellam e monasterio. Cum autem venisset Marinus cum alijs tribus fratribus, accersit eum Præfectus, & dicit ei: Abba, Hæc ne est tua viuendi ratio & exercitatio? Quando diuersatus fuisti in diuersorio, attulisti vitium filia præfecti diuersorij. Huc autem veniens eius pater, tanquam per theatrum traduxit nos monachos. Marinus verò his auditis, se humili proiecit in faciem, dicens Præfecto: Condone mihi humili & peccatori propter Dominum, ô pater, quoniam tanquam homo erraui. Tunc Præfectus ei iratus, eiecit eum e monasterio.

Fateatur crimen, quod nõ admittit.

Egressus autem beatus extra vestibulum monasterij, mansit sub dio, sustinens frigus & æstum annos tres. Qui ergò ingrediebantur & egrediebantur ex monasterio, rogabant ipsum, dicentes: Cur sic sedes, Abba, afflictus in vestibulo? Ille autem dixit eis: Quoniam sum fornicatus, propter eam eiectus sum ex monasterio. Cum verò venisset pariendi tempus filia Præfecti diuersorij, peperit puella filium masculum. Puerum autem tollens pater eius, venit ad monasterium: & cum inuenisset Marinum sedentem extra monasterium, proiecit ei puerum, & statim recessit. Marinus verò sumens puerum in manus, dicebat lamentans: Hei mihi misero & abiecto: Ego certè humilis & nequam, accipio pro meritis meorum peccatorum. Cur autem hic quoquè infelix puer mecum moritur? Cœpit verò accipere lac à pastoribus, & sic alebat puerum vt pater. Non satis aut erat Marino afflictio & pudor, quo afficiebatur quotidie: sed puer quoquè flens & excernens, contaminabat & sordidabat eius vestes. Post spatium autem trium annorum, seditionem agitarunt omnes fratres, dicentes Præfecto: Pater venerande, sufficit fratri Marino poena, quam sustinuit. Deceterò rogamus, accipe eum rursus in monasterium: Maximè verò, quòd coram omnibus confessus est lapsum suum. Cum autem contradiceret Præfectus, & non persuaderetur eum accipere, cœperunt monachi ei rursus dicere: Nisi fratrem Marinum rursus acceperis in monasterium, ô pater, nos quoq; recedimus. Quomodò possumus à Deo petere, vt condonet nobis nostra peccata, cum frater noster tres annos sub dio sedeat in vestibulo?

Fornicatam se dicit, sed longè alio sensu.

Hæc cum audisset Præfectus à monachis, dicit eis: Reuera propter peccatum, quod fecit, non est dignus huc ingredi: propter vestram tamen charitatem & preces cum accipio. & cum accersisset Marinum coram omnibus, dicit ei: Frater, non es dignus stare in primo tuo loco, propter peccatum quod fecisti: propter fratrum autem charitatem & preces, accipio te omnium postremum in regulam. Marinus verò cœpit Præfecto dicere cum lachrymis: Hoc quoque mihi magnum est, ô venerande pater, quod me dignum feceris, qui ingrederer intra vestibulum, vt sic quoque dignus habear, qui seruiam sanctis meis patribus. Et cum eum accepisset Præfectus, immisit ad viliora & abiectiona opera monasterij. Is verò ea faciebat cum studio & magno metu & compunctione. Habebat autem puerum quoque Marinus, cum retrò sequentem & clamantem: Ta ta ra, & requirentem ea, quæ sunt pueris necessaria ad alimentum. Non solum enim his ærumnis & afflictionibus premebatur Marinus, sed etiam de alendo hoc puero erat valde sollicitus. Cum creuisset autem puer, debebat in monasterio, educatus in virtute & in temperantia. Porrò verò sancto quoque & monastico habitu est dignatus. Sicq; proficiebat in humilitate & multa obedientia, vt amaretur ab omnibus.

Migrat è corpore.

Post hæc autem cum vidisset Dominus perfectam esse eius fidem & tolerantiam, & esse dignam regno cœlorum, accepit eam in æterna paradisi tabernacula, nemine sciente. Nam cum is obiisset, & nec egrederetur ad seruitium monasterij, & nec ad psalmodiam regulæ, rogauit Præfectus fratres, dicens: Vbi est Abbas Marinus? Ecce enim iam præterierunt tres dies, ex quo eum non vidi in psalmodia, neque in suo ministerio. Primus autem omnium inueniebatur in regula. Ingredimini ergò eius cellam, & videte, num in aliquam ceciderit ægritudinem. Cum autem venissent fratres in cellam beata, ingressi inuenerunt eam consummatam in Domino, & puerum ei assidentem & flentem. Tunc properè egressi fratres, Præfecto renunciârunt, dicens: Frater Marinus dormijt. Ille verò cum audisset, miratus est & dixit: Quomodo excessit eius anima, aut quam Deo allaturus est excusationem de ijs, quæ peccauit? Tunc de cæterò iussit, vt ei iusta facerent. Cum autem venissent fratres, vt eum componerent ad sepeliendum, inuenerunt eum esse mulierem: & stupefacti, cœperunt omnes vna voce clamare: Domine miserere. Præfectus verò cum tumultum audisset & conturbationem, rogauit, dicens: Quidnam hoc sibi vult? Illi autem dicunt ei cum admiratione: Frater noster Marinus est sexu mulier. Cum venisset ergò Præfectus, & vidisset rem admirabilem & præter opinionem, se humili proiecit, & tenens pedes beatæ, cum multis lachrymis clamabat, dicens: Ignosce mihi Domine Iesu Christe, quod per ignorantiam peccauit in sanctam & castam tuam sponsam. Et rursus prociens ad venerandas & sanctas eius reliquias, clamabat, dicens: Hic moriar ad sanctos & venerandos tuos pedes, donec audiero mihi esse condonata ea, quæ in te peccaui. Cum is autem diù desleret & plangeret, venit ad eum vox de cælo, dicens: Si hoc quidem sciens fecisses, non tibi condonasset: Quia autem nesciens hoc fecisti, peccatum fuit tibi condonatum.

Nota, prociens ad venerandas & sanctas eius reliquias.

Tunc surgens Præfectus à venerandis eius reliquijs, statim misit ad præfectum diuersorij, dicens: Veni citò ad nos, nam te volo conuenire. Cum autem venisset Præfectus diuersorij, dicit ei Præfectus monasterij: Ecce frater Marinus est mortuus. Is verò dicit Præfecto monasterij: Deus ei condonet id, quod fecit in abiectionem meam filiam. Dicit ei Præfectus monasterij: Pœnitentiam age, ô frater. Nam peccasti coram Deo. Sed me quoque tuis verbis decepisti, & peccaui ego quoque propter te. Ecce enim Marinus te vera est mulier. Cum hæc autem audiisset præfectus diuersorij, & Præfecti verbis fuisset obstupefactus, mansit mutus & attonitus. Eum verò manu apprehendens Præfectus monasterij, duxit eum in locum, in quo iacebat beata Maria: & cum eam honestè & decorè locasset ac composuisset, ei ostendit ipsam esse sexu fœminam, & eam fuisse temerè maledictis appetitam. Tunc cœpit diuersorij quoque præfectus deslere propter inopinatum ab eo visum miraculum.

Filia pandæ dei arrepta à dæmone, & suū confessa crimē, curatur meritis sanctæ virginis.

Post hæc autem iusta fecerunt sanctis & venerandis eius reliquijs, & deposuerunt in insigni loco monasterij, cum psalmis & hymnis & multis luminibus, octauo mensis Februarij. Statim verò venit filia Præfecti diuersorij à dæmone correpta, & confitens omnem veritatem, & dicens: Talis miles me fefellit, & persuasit, vt falso accusarem hanc beatam. Deindè cum appropinquasset loculo beatæ, Præfecto & fratribus rogantibus sanctæ venerandas reliquias, protinus ipsa hora fuit curata & mundata à dæmone,

nc. Tunc cum vidissent miraculum, quod erat præter opinionem, laudârunt omnes clementem & benignum Deum propter signum, quod factum fuerat, & propter patientiam & tolerantiam beatæ, quod perstitisset vsque ad mortem, non aperiens se esse mulierem, propter regnum cælorum. Et nos ergo, ô fratres dilecti, æmulemur eius fortitudinem, constantiam & tolerantiam, vt inueniamus misericordiam & gratiam in futuro seculo, à magno Deo & Seruatore nostro Iesu Christo: Cui gloria & potētia simul cum patre & spiritu sancto nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

VITA S. PAVLI EPISCOPI VIRDVNENSIS,
GRAVITER ET FIDELITER IAM OLIM CONSCRI-

pta: sed nunc demum in gratiam Lectoris reddita aliquantò Latiniore stylo per F. Laur. Surium: & quidem aliquot locis paraphrasticòs.

Beatus Paulus Viridunensis ecclesiæ præsul dignissimus, beatissimi Pauli Apostoli imitator egregius, quem non minus vita & moribus, quàm nomine referre pro viribus conatus est, in Gallia Belgica parentibus ortus est non infima dignitate. Porro verò in ipsis annis teneris artium liberalium studijs, vt erat apud antiquos more receptum, adhibitus est bonæ indolis puer: & in ijs sanè breui tempore eos habuit processus, vt Grammatica, Dialectica, Rhetorica, cæterisque humanioribus disciplinis sic satis instructus videretur. Verùm ab ipso mundani fastus aditu (qui vt curis & angoribus discruciat sui studiosos, ita nihilominus aureos illis montes pollicetur) pedem suum maturè retrahens, nè si nimio illius semel esset amore irretitus, immani se præcipitio daret, totum se ad res diuinas contulit, & ad officia charitatis & misericordiæ, in templis quidem & monasterijs ijs, quæ ad diuinum cultum pertinent, intentus sedulo: benignè verò opem ferens miseris & pressis inopia, ad eò vt nihil sibi præter ea, quæ sunt ad victum cultumque corporis necessaria retinens, facultates suas omnes in egenos, morbosos, nudos, fame siti que afflictos, in carcerem coniectos, alijque calamitatibus obnoxios conferret, nihil de crastino sollicitus, quem admodum à Christo didicerat. Vacabat interim ieiunijs & precibus, cum ijs cõiungens semper studium pacis & sanctimonix, sine qua, vt ait Apostolus, nemo videbit Deum. Etsi verò actuosæ vitæ cum Martha non segniter nauaret operam, at tamen contemplationis diuinæ audis, eam ceu partem meliorem, cum Maria ardius complecti cupiebat. Cumque hac in cogitatione diu noctuque versaretur, modumque inquireret, quinam ad summum posset perfectionis apicem pertingere, diuinitus illius animo saluberrimum incidit consilium, vt cum magno illo patriarcha Abrahamo, indubitata in Dei benignitatem fide innixus, exiret è terra & cognatione sua, & ad exteras regiones ignota que loca se reciperet, beatè que paupertatis amplissimis ditatus promissionibus, cum Christo Domino suo vulpibus foueas & volucris nidos suos habètibz pauperior effectus, non haberet vbi suum reclinaret caput. Accedebant huc Davidis regis & dicta & facta, quæ magno illi ad virtutem erant incitamento, contemplanti quemadmodum ille tantus rex interdum purpura opertus regni negocia curabat, noctibus verò in cilicio & cinere cubans, laborabat in gemitu, lachrymis stratum rigabat suum, egenum, mendicum & pauperem se dicentem, hisque vtens vocibus: Pater meus & mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumpsit me. itemque illis: Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ. & rursus: Ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine. His alijque; inflammatum, mundi gloriam, vt rem inanissimam, putauit prorsus pro nihilo, vt quæ instar flosculi subito appareret, & paulò post marcesceret: cogitationibusque diuersum persuadere volentibus, eiusque salutarì proposito aduersis & contrarijs, opponerebat illud Apostolicum: Nihil intulimus in hunc mundum: haud dubium, quia nec auferre quid possumus. Huic iungebat illud ex Euangelio, quo perfectionem attingere cupienti mādatur vendere omnia quæ possideat, & dare pauperibus: itemque illud quo Christus Dominus propter nomen ipsius relinquenti domum, parentes, fratres, ibidem.